

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1984/45

Karar No : 1984/371

ÖZET : 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesindeki bağlantı koşulu bulunan suçta ait davanın Askeri ve aynı yasanın 13/a-b maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içeren meyan suçta ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar: Hasan Güler, Murtaza Saraç.

O L A Y : Salihli C. Savcılığı'nın 11.9.1980 günlü, 350 sayılı iddianamesi ile; sanık Hasan Güler'in henüz yakalanamayan arkadaşı Yurtşen Durmaz ile 31.12.1979 gecesi Uğur Kiremit Fabrikası'nda müştekiye ait iki ruhsatlı tabanca ile 3750 lira para çaldıkları ve bu tabancalardan birini Hasan Güler'in bir süre taşıdıktan sonra diğer sanık Murtaza Saraç'a verdiği, o da bir süre taşıyarak sanık Abdülmennan Ak'a verdiği ileri sürülerek, Hasan Güler'in TCK.nun 492/1.ve 6136 sayılı Yasa'nın 13., sanık Murtaza Saraç'ın 6136 sayılı Yasa'nın 13. ve Abdülmennan Ak'ın TCK.nun 512. maddeleri ile tecziyeleri isteniyse haklarında kamu davası açılmıştır.

Salihli Asliye Ceza Mahkemesi, 22.12.1981 günlü, esas 1980/462, karar 1981/506 sayı ile; İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 18.12.1981 günlü, 1981/343 sayılı yazısıyla dosyanın görevsizlik kararı verilerek kendi mahkemesine gönderilmesi istendiğini belirterek görevsizliğe ve dosyanın adı geçen mahkemelerin 1981/343 sayılı dosyası ile birleştirilmek üzere gönderilmesine karar vermiştir. (Bu kararda sanık olarak Hasan Güler, Murtaza Saraç ve Abdülmennan Ak gösterilmişlerdir.)

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, 21.9.1981 günlü, 452 sayılı iddianamesi ile 12.Eylül.1980 öncesinde Salihli'de çeşitli anarşik olaylar meydana geldiği, sanıklardan Lütfi Karayel'in ÜGD. Başkanı olduğu, eylemlerin ÜGD. Örgütüncü yapıldığı ve ÜGD. nin MHP.nin yan kuruluşu olduğu, bu örgütün anayasal düzeni yıkıp tek kişinin hakimiyetine dayalı bir yönetim tarzı getirmek amacı taşıdığı, Türk halkını solcu-komünist ve Ülkücü-milliyetçi ayırımına tabi tutarak çatışmayı kışkırttıkları ve silahlı çete teşkil ederek, 25.10.81 tarihinde, 31.5.1980 tarihine kadar 20 ye yakın bombalama, kurşunlama eylemleri yaptıkları ileri sürülerek, içlerinde Hasan Güler ile Murtaza Saraç'ın da bulunduğu 12 sanığın TCK.nun 149/3. ve sanıklardan kimisininin TCK.nun 168/2. madde ile tecziyeleri istenmiştir.

Pundak başka Salihli ÜGD örgütü sanıkları hakkında Salihli Ağır Ceza ve Asliye Ceza Mahkemeleri'ne açılan kamu davaları görevsizlik kararları ile İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne gönderilmiş ve bütün davalar İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 1981/343 esas sayılı dava dosyasında birleştirilmiştir. (Dosyanın tefrikli olması nedeniyle bütün davalara ait ana dosya elde olmadığından bu husus sıkı-

yönetim askeri mahkemesinin kararından anlaşılmaktadır.)

Evrak arasında bulunan Salihli C. Savcılığı'nın 3.3.1980 günlü, 75 sayılı iddianamesinden 2.3.1980 gecesi kahvede yapılan aramada sanık Mustafa Kuruç'u da bir tabanca bulunduğu ve bunun asıl sahibi Murtaza Saraç'tan aldığı ileri sürülerek, her iki sanığın 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesiyle teczireleri istendiği ve gene evrak içerisinde bulunan Salihli Asliye Cesa Mahkemesi'nin 29.4.1980 günlü, 156/118 sayılı kararından sanık Mustafa Kuruç'unun beraat ettiği ve sanık Murtaza Saraç'ın mahkûm olduğu anlaşılmaktadır.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 17.8.1982 günlü, 1982/343, karar 1982/190 sayı ile, sanıklardan kimisinin TCK.nun 141/3. madde ile mahkûmiyetine, kimisinin beraatine ve bu arada sanık Hasan Güler'in de TCK.nun 141/3-5., 59., 173/3. maddelerle mahkûmiyetine ve ayrıca 31.12.1979 gecesi Uğur Kiremit Fabrikasından iki tabanca ile para çalmaktan ötürü TCK.nun 492/1., 522., 59. maddelerle mahkûmiyetine ve sanık Murtaza Saraç'ın da TCK.nun 141/3-5., 59., 173/3. ve 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddeleri uyarınca mahkûmiyetine karar vermiştir.

Bu karar mahkûm olan sanıklar ile sıkıyönetim komutanı tarafından, suçların niteliğinde hataya düşüldüğü ileri sürülerek temyiz edilmiştir.

Askeri Yargıtay 3. Dairesi, 12.4.1983 gününde, 1983/240-368 sayı ile; Salihli ÜGD Örgütünün cürüm işlemek için kurulmuş bir teşekkül haline geldiği anlaşıldığı ve böylece TCK.nun 313. maddede yazılı suçun oluştuğu, bu tip cemiyet mensubunun kuruluş gayesine uygun münferit bir suç işlemesi halinde ayrıca cezalandırılacağı, çünkü TCK'nun 313. maddede ki suç için eylemin unsur olmadığı, cemiyetin kuruluşuyla suçun tamamlandığı, oysa TCK.nun 146. maddesindeki suçta ise eylemlerin birer icra hareketi olduğu ve bütün fiillerin gaye içinde eridiği nedenleriyle sanıkların TCK.nun 141/3. madde ile cezalandırılmaları yersiz bulunduğu ve sanık Yurtşen Durmaz'ın tabanca çalmak fiilinin adi hırsızlık niteliğinde olduğundan sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine bağlanamayacağı ve sıkıyönetim askeri mahkemesinin bu davaya bakmakla görevli olduğu düşünülemeyeceği, sanık Hasan Güler'in tabanca çalma olayına katılması sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bir suç sayılamayacağından bu suç sebebiyle ceza tayin edilmesi kanuna aykırı olduğu, sanık Murtaza Saraç'ın ruhsatsız tabanca taşımak fiili sabit ise de bu fiil ile ilgili dava sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevi dışında bulunduğu, sanık Yunus Özk'e Lütfi Karayel tarafından muhafaza için bırakılan tabancayı Salim Kırılı isimli kişiye sattığı nedeniyle oluşan suçun, niteliği itibarıyla 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesine uygun düşüldüğü, bu nedenle 6136 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin uygulanmasının hatalı olduğu ve sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine bağlı olmayan bu fiil sebebiyle açılan davanın Adli Yargı'da görülmesi gerektiği yönlerin

den İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi kararının bozulmasına karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 15.11.1983 gününde; 1983/100-201 sayılı ile; sanıklardan kimisinin TCK.nun 313/3. madde ile ve ayrıca kurşunlama ve bomba olayları nedenleriyle mahkûmiyetlerine ezümlü sanık Hasan Güler'in TCK.nun 313/3. madde ile mahkûmiyetine ve geceleyin bina dahilinden hırsızlık suçu nedeniyle açılan dava yönünden görevsizliğe ve sanık Murtaza Saraç'ın tabanca taşımak suçu nedeniyle görevsizliğe ve sanık Yurtşen Durmaz hakkında da TCK.nun 313/3. madde ile 264. maddelerle mahkûmiyetine ve 31.12.1979 günü yaptığı hırsızlık suçu nedeniyle görevsizliğe ve sanık Yunus Gök hakkında 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesi ile teziyesi istemiyle açılan davadan dolayı görevsizliğe karar vermiş ve bu kararın altına verilen şerhden görevsizlik ve beraate ilişkin kısımlarının kesinleştiği anlaşılmıştır.

Böylece Salihli Asliye Ceza Mahkemesi'nin 22.12.1981 günlü ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 15.11.1983 günlü, görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş ve buna ilişkin tefrikli dosya İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 12.3.1984 günlü, 1981/8678-452-10/B sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmalarıyla yaptığı 4.7.1984 günlü toplantıda geçici raportör hâkim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoğlu'nun sanık Hasan Güler yönünden Askeri, sanık Murtaza Saraç yönünden ise Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldükçe, düzeltildi :

Salihli Asliye Ceza Mahkemesi'nin 22.12.1981 günlü, görevsizlik kararı sanık Hasan Güler'in TCK.nun 492/1. ve 6136 sayılı Yasa'nın 13., sanık Murtaza Saraç'ın 6136 sayılı Yasa'nın 13. ve Abdülmennan Ak'ın TCK.nun 512. maddesine mümas suçları hakkındadır.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 15.11.1983 günlü, 1983/100-201 sayılı kararının görevsizliğe ilişkin kısmı ise, sanık Hasan Güler'in hırsızlık suçuna ve sanık Murtaza Saraç'ın tabanca taşımak suçuna ilişkindir. Sanık Abdülmennan Ak ise beraat etmiş ve karar kesinleşmiştir.

Bunlardan başka sıkıyönetim askeri mahkemesinin kararından sanık Yurtşen Durmaz'ın hırsızlık suçu nedeniyle ve sanık Yunus Gök'ün de 6136 sayılı Yasa'nın 12. maddesine muhalefet suçuna ilişkin olarak görevsizliğe karar verilmiştir.

Bu durumda olumsuz görev uyumsuzluğu sadece sanık Hasan Güler'in hırsızlık suçuna ile Murtaza Saraç'ın tabanca taşıma suçu nedeniyle oluşmuş bulunmaktadır.

Tabiidir ki sanık Murtaza Saraç'a ilişkin olarak 2.3.1980 gecesi kahvede ele geçen aynı tabanca nedeniyle 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesine muhalefet suçundan Ötürü Salihli Asliye Ceza Mahkemesi'ne 29.4.1980 gününde, 156/118 sayı ile; verilen mahkûmiyet kararı bulunması hususunu görevli mahkeme gözönünde tutacaktır.

Sanık Hasan Güler'e atılı hırsızlık suçunun 31.12.1979 ve Murtaza Saraç'a atılı ruhsatsız tabanca taşıma suçunun ise 2.3.1980 tarihinde işlendiği ileri sürülmüştür. Salihli İlçesi'nin bağlı olduğu Manisa İlinde sıkıyönetim 12.9.1980 günü ilân olduğundan, atılı suçlar sıkıyönetim ilânından üç aydan önce işlenmiş olup 1402 sayılı Yasa'nın 13/a maddesi kapsamı dışında kalmaktadır.

Görevli yargı mercisinin belirlemesi için gerek hırsızlık, gerekse ruhsatsız tabanca taşımak suçlarınının 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesi kapsamına girip girmediğinin yani bu suçların sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olup olmadığının ve ilişkin ise sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu bir suçla organik ve örgütsel somut bağlantılı olup olmadığının saptanması gerekir.

190
İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 17.8.1982 günlü, 198/343-82/ sayılı kararının 25. sayfasında sanık Hasan Güler'in ÜGD mensubu olduğu ve Lütfü Karayel'in emri ile 31.12.1979 gecesi Yurtşen Durmaz ile birlikte Uğur Kiremit Fabrikasından iki tabanca ve bir miktar para çaldığı, tabancalardan birini Murtaza Saraç'a verdiği, diğerini başka silahlarla birlikte Gazi okulu duvara dibine bırakıldığı ihbarı üzerine polisçe yakalandığı anlaşıldığı belirtilerek, TCK.nun 141/3. ve 492/1. maddelerle mahkûmiyet kararı verildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda zikredilen kararın yine 25. sayfasında Sanık Yurtşen Durmaz'ın da ÜGD mensubu olduğu çeşitli tarihlerde, çeşitli yerlere patlayıcı madde attığı, 31.12.1979 gecesi Uğur Kiremit Fabrikasından Hasan Güler'le birlikte iki tabanca ve bir miktar para çaldıkları anlaşıldığı belirtilerek, TCK.nun 143/1., 264/6. ve 492/1. maddelerle tecziyesine karar verilmiştir.

Hernekadar Askeri Yargıtay bozma kararında tabanca çalma ve ruhsatsız tabanca taşıma fiillerininin sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bir suç sayılamayacağı belirtilmiş ise de; aynı kararın 5. sayfasında (sanıklardan Lütfü Karayel, Hasan Demirkoy, Yurtşen Durmaz, İsa Yıldırım, Hasan Güler, Mustafa Yaman, birbirini tamamlama sonucu doğrulayan sanık ifadelerinden anlaşılacağı üzere ruhsatsız tabanca taşımaktadırlar. Nitekim, Lütfü, Murtaza, Hasan ve Yurtşen, ruhsatsız tabanca ile yakalanmışlardır. Haklarında soruşturma açılmış, hükmün tesis edilmiştir. Yunus Gök'ün Halim Karlı'ya sattığı tabanca bu sanığın çalıştırdığı kahveye Lütfü Karayel tarafından bırakılmıştır. Salihli ÜGD binasında yapılan aramada

kavgada kullanılmak üzere hasırlanan aletler bulunduğu görüldükçe, 3.3.1980 tarihinde, bu örgütün kuruluş gayesi dışında hareket ettiği sonucuna varılarak kapatılması kararlaştırılmıştır. Uğur Kiremit Fabrikasından Hasan Güler ve Yurtşen Durmaz iki tabanca çalmışlar ve bu tabancalardan biri terk edilen bir torba içerisinde bulunmuştur. 5.4.1981 tarihinde Gazi İlkokulu'nun duvarı dibinde ele geçen bu torbanın içinde ayrıca dinamit lokumu, kapsülü, fitili ve üç tabanca zulum etmiştir. Uğur Kiremit Fabrikası hırsızlığı hakkında kesin talimat olmadan yapılmış olması nedeniyle Lütfü Karayel'in Yurtşen ve Hasan'ı falakaya yattırıp, dövdüğüne dair bu sanıkların beyanı mevcuttur.) denilmiştir.

İncelenen dosya içeriğinden sanık Hasan Güler'in silahlı sağ eylemci örgüt üyesi olduğu İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 17.8.1983 günlü, 1983/100-201 sayılı mahkûmiyet kararı münderecatından anlaşılmasına ve tabanca çalma olayının örgüte silah temini amacıyla yapıldığı sonucuna varılmasına göre, bu sanığa atılı suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olduğu ve sıkıyönetim askeri mahkemesi'nin el koyduğu dava ile genel ve ortak amaç içerisinde organik ve örgütsel bağlantının mevcut olduğu anlaşıldığından, davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 15.11.1983 günlü, 1983/100-201 sayılı kararının sanık Hasan Güler'e ilişkin kısmının kaldırılması gerekir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1. Nolu Askeri Mahkemesi'nin 15.11.1983 günlü, 1983/100-201 sayılı kararı ile, sanık Murtaza Saraç'ın TCK 313. maddesine mînası suçu nedeniyle beraatine karar verildiği anlaşıldığı cihetle örgüte ilişkili olduğunu kabule olanak yoktur.

Bu durumda sanık Murtaza Saraç'a atılı ruhsatsız tabanca taşıma suçu 1402 sayılı Yasa'nın 13/a maddesindeki üç aylık süre dışında işlenmesine ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde örgütsel ve organik bağlantılı olarak işlendiği hususunda dosyada somut kanıt bulunmamasına göre, anılan maddenin (b) bendindeki bağlantı koşulu da gerçekleşmediğinden, bu sanığa ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Salihli Asliye Ceza Mahkemesi'nin 22.12.1981 günlü, 1980/482-1981/506 sayılı görevsizlik kararının sanık Murtaza Saraç'a ilişkin kısmının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre, sanıklardan Hasan Güler'in Askeri Yargı yerinde, Sanık Murtaza Saraç'ın ise Adli Yargı yerinde yargılanması gerektiğine, bu nedenle İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 15.11.1983 günlü, 1983/100-201

sayılı görevsizlik kararının sanık Hasan Güler'e ilişkin kısmının ve Salihli Asliye Ceza Mahkemesi'nin 22.12.1981 günlü, 1980/482, Karar 1981/506 sayılı görevsizlik kararının ise sanık Murtaza Saraç'a ilişkin kısmının kaldırılmasına, 4.7.1984 tarihinde kesin olarak cybirlığıyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzin

Üye

Y. İsmet Ayer

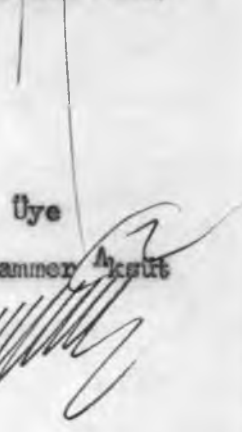

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Mustafa Aksoy

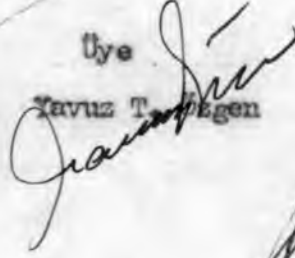
Üye

Necati Karakaş

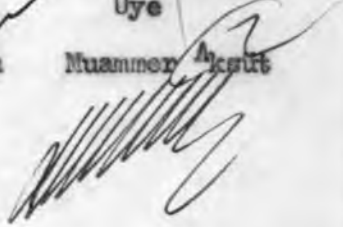
Üye

Yavuz T. Egen

Üye

Muammer Akçift

t.8.

Yayınlanmıştır
Yayınlanmıştır
Yayınlanmıştır